

Dosarul nr. 1ra-2258/21
1-12124549-01-1ra-20122021

Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

19 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,
Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2021, în cauza penală în privința lui

Leonti (Safonova) Ecaterina XXXXX, născută la 23 martie 1976, originară și domiciliată în mun. Chișinău, str. Traian18, ap.28.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.07.2012 – 06.06.2018;
Instanța de apel: 18.07.2019 – 13.11.2019;
Instanța de recurs: 25.05.2020 – 21.07.2020;
Instanța de apel: 30.10.2020 – 01.10.2021;
Instanța de recurs: 20.12.2021 – 19.04.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 06 iunie 2018, a fost încetat procesul penal în privința lui Leonti (Safonova) Ecaterina, în baza art.196 alin.(4) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție.

Acțiunile civile înaintate de către avocatul Volcovschi Ion în numele părții vătămate Dogoter Ivan, de către Baidan Ion, de către Nastas Liudmila în numele lui Neverov Evghenii, de către Tipa Maria în numele lui Tipa Cristinei și de către Șpac Mihail, au fost admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite părților vătămate să hotărască instanța de drept comun în cadrul unui proces aparte conform regulilor stabilite pentru cauzele civile.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Jitaru Petru, însă în privința acestuia hotărârile judecătorești cu recurs ordinar nu se contestă.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, prin rechizitoriu inculpata Leonti (Safonova) Ecaterina a fost învinuită în aceea că, în perioada ianuarie 2009 - iunie 2011, activând în calitate de contabil al SRL „XXXXX”, cu sediul în mun. XXXXX, împreună și în urma înțelegerii prealabile cu directorul aceleiași societăți comerciale,

Jitaru Petru, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altor persoane, dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul prestării serviciilor legate de înscrierea cetățenilor Republicii Moldova la unul din programele „Work in Canada”, „Work in SUA” și „Work in Polonia”, precum și de a organiza plecarea persoanelor la muncă peste hotarele țării, profitând de încrederea acordată de cetățeni, prin intermediul angajaților SRL „XXXXX”, a primit și încasat în contabilitatea SRL „XXXXX” de la Axenti Ana – 47 411 lei și 215 euro, care constituiau 3 734, 55 lei, iar în total 51 145 lei; Coroi Alexandru – 51 610 lei; Ranga Iulia – 20 260 lei și 180 dolari SUA, care constituiau 2 153, 9 lei, iar în total 22 413, 9 lei; Vîscribov Denis – 1 900 euro, care constituiau 30 723 lei; Șpac Mihail – 1 900 euro, care constituiau 31 369 lei; Cozub Alexandru – 50 160, 90 lei; Ungureanu Andrei – 43 992, 45 lei; Bouroș Petru – 25 868, 50 lei și 215 euro, care constituiau 3 467,2 lei, iar în total 29 335,7 lei; Coreaci Mariana – 27 002, 50 lei; Potîngă Cristina – 2 000 euro, care constituiau 48 270 lei; Pavlova Olga – 60 162, 90 lei; Talmaci Olga – 25 427, 80 lei și 215 euro, care constituiau 33 27, 08 lei, iar în total 28 754, 88 lei; Sofroni Ecaterina – 19 940, 45 lei; Hmaruc Sergiu – 44 452, 5 lei și 215 euro, care constituiau 3 460, 92 lei, iar în total 47 913, 42 lei; Polișciuc Serghei – 41 888 lei și 215 euro, care constituiau 3273, 55 lei, iar în total 45 161, 55 lei; Golban Dorel – 24 361, 3 lei; Boldescu Andrei – 26 190 lei și 215 euro, care constituiau 3 467, 2 lei, iar în total 29 657, 2 lei; Gîndea Liuba – 34 196 lei; Banari Dorin – 46 929, 85 lei; Oprea Viorica – 25 233, 65 lei; Beznos Tatiana – 14 970 lei; Bezer Tatiana – 45 173 lei; Corceac Leonid – 50 337, 55 lei; Scorpan Mihaela – 50 893 lei; Daraban Igor – 50 893 lei; Pitușcan Eugeniu – 24 050 lei; Medvedev Evgheni – 28 054 lei; Gatman Ivan – 42 785, 30 lei; Apostu Ivan – 42 751, 30 lei; Cernavca Ion – 43 864 lei; Toderașcu Pavel – 1 900 euro, care constituiau 30 640, 35 lei; Galaburda Ruslan – 30 510 lei; Plop Vitalie – 22 350 lei; Zolotco Ghenadie – 28 800 lei; Agachi Diana – 28 800 lei; Matcaș (Popovici) Oxana – 30 400 lei; Popovici Andrian – 30 400 lei; Cojocari Dmitri – 24 271, 65 lei; Sărăteanu Elena – 2 279, 75 lei; Bejenaru Sergiu – 50 810 lei; Gurău Aliona – 2 279 lei; Curecheri Vitalie – 5 600 lei; Chescu Victor – 41 511 lei; Bezer Natalia – 12 731, 80 lei; Antoci Ruslan – 25 018, 90 lei; Negară Dumitru – 25 251, 45 lei; Negară Tudor – 25 251, 45 lei; Baidan Ion – 17 071, 40 lei; Usați Nicolai – 44 452, 60 lei; Dreglea Iuliana – 44 171, 35 lei; Suru Inga – 30 261, 25 lei; Tonu Igor – 51 756, 90 lei; Cazacu Vladimir – 51 340, 25 lei; Gîlcă Valentina – 44 116 lei; Dodi Rodica – 20 301, 60 lei; Chele Tudor – 30 309, 10 lei; Donțu Cristina – 20 831, 15 lei; Mazuric Galina – 27 154, 50 lei; Roșca Dorin – 62 145, 95 lei; Rotaru Ruslan – 28 369, 70 lei; Bortă Mihail – 28 323, 05 lei; Anton Vera – 30 275, 45 lei; Rîncău Andriana – 30 275, 45 lei; Cernei Igor – 46 170 lei; Grecu Diana – 27 286 lei; Spataru Mihaela – 8 211, 60 lei; Cocu Alexei – 58 423, 75 lei; Dima Elena – 27 402, 90 lei; Costin Natalia – 48 490 lei; Enachi Vasile – 48 100, 40 lei; Iordati Dumitru – 36 756, 50 lei; Vetrilă Andrei – 28 993, 46 lei; Bejenaru Alina – 28 993, 46 lei; Cornescu Ruslan – 36 122, 55 lei; Curoș Igor – 20 362 lei; Cornescu Vadim – 36 122, 55 lei; Țurcanu Constantin – 24 271, 65 lei; Bîzga Alexandru – 28 310, 10 lei; Vicol Dumitru – 24 365, 70 lei;

Țurcanu Irina – 19 756, 95 lei; Tanasă Dmitri – 42 489, 40 lei; Timofeev Artiom – 32 000 lei; Moraru Marin – 27 059, 30 lei; Glava Serghei – 50 314, 75 lei; Palaniuc Ina – 1 283,60 lei; Ignat Tatiana – 28 937,80 lei; Bulat Sergiu – 22 919, 71 lei; Demian Constantin – 19 227, 91 lei; Bulgar Victor – 19 227, 91 lei; Croitoru Anatolie – 24 985 lei; Stratulat Serghei – 31 797 lei; Fliștoc Ion – 25 868 lei; Ghincul Vladislav – 34 496 lei; Banari-Grosu Doina – 46 929, 85 lei; Tacă Igor – 46 690, 50 lei și 215 euro, care constituiau 3 713,05 lei, iar în total 50 403,55 lei; Iacob Dorin – 46 690, 50 lei și 215 euro, care constituiau 3 713, 05 lei, iar în total 50 403, 55 lei; Iacob Denis – 46 690,50 lei și 215 euro, care constituiau 3 713, 05 lei, iar în total 50 403,55 lei; Dudău Anastasia – 30 443, 30 lei; Grecu Natalia – 26 860, 75 lei; Pîntea Eugeniu – 26 860, 75 lei; Berbec Alisa – 28 425, 95 lei; Covrun Evgheni – 30 443, 30 lei; Doina Maxim – 30 400 lei; Văcari Vadim – 30 636, 27 lei; Ereanu Marina – 30.636, 27 lei; Neverov Eugen – 48.000 lei; Budac Irina – 1 210 euro, care constituiau 21 385, 4 lei; Andruh Ivan – 28 167, 90 lei; Rîbac Iurii – 25 095 lei; Rîbac Svetlana – 25 095 lei; Reu (Moșoglova) Marina – 34 148 lei; Reu Vadim – 34 148 lei; Uța Nicolai – 22 538 lei; Dstrovski Cristina – 29 088 lei; Meriacre Natalia – 20 607, 20 lei; Buhnă Victor – 47 349, 90 lei; Odineț Veaceslav – 25 911, 20 lei; Zavațsaia Olesea – 45 072 lei; Filimonov Andrei – 22 898, 60 lei; Constantinov Ivan – 18 667, 35 lei; Deleu Alexandru – 36 299 lei; Ciobanu Ion – 25 251, 45 lei; Gori Ecaterina – 25 251, 45 lei; Chele Tudor – 30 309, 10 lei; Oprea Dorian – 50 055, 30 lei; Dogoter Ivan – 30 259, 55 lei; Nichifor Pimin – 27 485, 1 lei; Radu Elena – 27 485, 10 lei; Botezatu Vitalie 44 148, 7 lei; Cernei Igor – 46 170 lei; Țurcanu Constantin – 24 271, 65 lei; Bîzga Alexandru – 28 310, 1 lei; Caldare Victor – 46 929, 85 lei; Ghereg Anatolie – 28 155, 85 lei; Luța Maxim – 3 600 lei; Mocanu Veronica – 10 390, 09 lei; Codua Tatiana – 19 676, 85 lei; Chirilov Eugen – 24 652, 10 lei; Corjan Vadim – 10 390, 09 lei; Lozovanu Ion – 27 598, 40 lei; Staver Alexandru – 19 544, 65 lei; Mardari Victor – 56 547, 25 lei; Vasilică Ivan – 27 286, 90 lei; Bagrin Serghei – 22 919, 71 lei; Nuța Irina – 2 334, 75 lei; Puhnaia Anastasia – 17 097, 40 lei; Bălănescu Maxim – 22 896, 90 lei; Buciuoreanu Victor – 34 398, 55 lei; Leon Ulian – 27 052 64 lei; Grinco Aliona – 40 849, 80 lei; Mamaliga Ion – 28 444, 65 lei; Andriuță Eugeniu – 28 444, 65 lei; Sîrbu Igor – 28 444, 65 lei; Ustica Dumitru – 37 498 lei; Tipa Cristina – 26 798,10 lei; Bunduchi Igor – 23 999 lei; Draguțan Nadejda – 40 849, 80 lei; Muștuc Andrei – 3 597, 63 lei; Orlioglo Irina – 50 787, 30 lei; Delinski Svetlana – 26 788, 65 lei; Volentir Ion – 9 553, 25 lei și Ciocan Alina – 30 898 lei, iar în total bani în sumă de 4 865 852, 81 lei.

Continuând acțiunile îndreptate la atingerea scopului inițial, contabila SRL „XXXXX” Leonti (Safonova) Ecaterina, împreună cu directorul aceleiași societăți comerciale Jitaru Petru, ilegal a însușit banii încasați de la cetățenii Republicii Moldova în sumă totală de 4 865 852, 819 lei, apoi, urmărind scopul de a se asigura de absolvirea de răspundere penală și a reda acțiunilor sale un aspect reglementat de legislația civilă, neîntemeiat au transferat suma de 1 023 788, 2 lei companiilor „XXXXX” Ltd., „XXXXX” Ltd., „XXXXX” Ltd., „XXXXX”, iar restul banilor în sumă de 3 842 064, 68 lei i-a însușit direct.

Continuându-și acțiunile, la 13 mai 2011, Jitaru Petru formal a încheiat cu cetățeanul român Tîrnoschi Paulini contractul de vânzare-cumpărare a părții sociale

nr.6 867, care a fost autentificat de către notarul public Vizant Mariana, în rezultatul cărei acțiuni, Jitaru Petru formal i-a vândut lui Țirnoschi Paulini SRL „XXXXX”, iar la data de 15 iunie 2011 contabilă SRL „XXXXX” Leonti (Safonova) Ecaterina, chipurile, ar fi transmis banii în sumă de 3 842 064, 68 lei cetățeanului român Țirnoschi Paulini, întocmind în acest sens dispoziția de plată fără număr.

În aceste circumstanțe, contabilă SRL „XXXXX” Leonti (Safonova) Ecaterina, împreună cu directorul acestei societăți comerciale Jitaru Petru, ilicit a dobândit suma de 4 865 852, 819 lei, care constituiau banii încasați de la cetățenii Republicii Moldova pentru prestarea serviciilor legate de înscrierea la unul din programele „Work in Canada”, „Work in SUA” și „Work in Polonia”, precum și organizarea plecării lor la muncă peste hotarele țării.

Acțiunile inculpatei au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.190 alin.(5) Cod penal, ca escrocheria, *„adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în proporții deosebit de mari”*.

2.1. Instanța de judecată cercetând probele prezentate de partea acuzării a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatei urmează a fi reîncadrate din prevederile art.190 alin.(5) Cod penal în cele ale art.196 alin.(4) Cod penal.

Astfel, instanța de judecată a stabilit că în perioada ianuarie 2009 - iunie 2011, Jitaru Petru, activând în calitate de director al SRL „XXXXX”, împreună și în urma înțelegerii prealabile cu contabilă aceleiași societăți comerciale Leonti (Safonova) Ecaterina urmărind scopul continuării activității societății create deși, cunoșteau că unii parteneri au încetat relațiile contractuale cu ei, fapt ce va duce la imposibilitatea realizării obligațiilor asumate, iar ulterior, deși erau în procesul înstrăinării societății conduse, dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările, acționând cu intenție directă prin înșelăciune și abuz de încredere prestau servicii legate de înscrierea cetățenilor Republicii Moldova la unul din programele „Work in Canada”, „Work in SUA” și „Work in Polonia”, precum și organizau plecarea persoanelor la muncă peste hotarele țării, profitând de încrederea acordată de cetățeni, prin intermediul angajaților SRL „XXXXX”, au primit și încasat sume bănești în contabilitatea SRL „XXXXX” de la Axenti Ana, Coroi Alexandru, Ranga Iulia, Vîscribov Denis, Șpac Mihail, Cozub Alexandru, Ungureanu Andrei, Bouroș Petru, Coreaci Mariana, Potîngă Cristina, Pavlova Olga, Talmaci Olga, Sofroni Ecaterina, Hmaruc Sergiu, Polișciuc Serghei, Golban Dorel, Boldescu Andrei, Banari Dorin, Oprea Viorica, Beznos Tatiana, Bezer Tatiana, Corceac Leonid, Scorpan Mihaela, Daraban Igor, Pitușcan Eugeniu, Medvedev Evgheni, Gatman Ivan, Apostu Ivan, Cernavca Ion, Toderașcu Pavel, Galaburda Ruslan, Plop Vitalie, Zolotco Ghenadie, Agachi Diana, Matcaș (Popovici) Oxana, Popovici Andrian, Cojocari Dmitri, Sărăteanu Elena, Bejenaru Sergiu, Gurău Aliona, Curecheri Vitalie, Chescu Victor, Bezer Natalia, Antoci Ruslan, Negară Dumitru, Negară Tudor, Baidan Ion, Usatfi Nicolai, Dreglea Iuliana, Suru Inga, Tonu Igor, Cazacu Vladimir, Gîlcă Valentina, Dodi Rodica, Chele Tudor, Donțu Cristina, Mazuric Galina, Roșca Dorin, Rotaru Ruslan, Bortă Mihail, Anton Vera, Rîncău Andriana, Cernei Igor, Grecu Diana, Spătaru Mihaela, Cocu Alexei, Dima Elena,

Costin Natalia, Enachi Vasile, Iordati Dumitru, Vetrilă Andrei, Bejereanu Alina, Cornescu Ruslan, Curoș Igor, Cornescu Vadim, Țurcanu Constantin, Bîzga Alexandru, Vicol Dumitru, Țurcanu Irina, Tanasă Dmitri, Timofeev Artiom, Moraru Marin, Glava Serghei, Palaniuc Ina, Ignat Tatiana, Bulat Sergiu, Demian Constantin, Bulgar Victor, Croitoru Anatolie, Stratulat Serghei, Fliștoc Ion, Ghincul Vladislav, Banari-Grosu Doina, Teacă Igor, Iacob Dorin, Iacob Denis, Dudău Anastasia, Gecu Natalia, Pîntea Eugeniu, Berbec Alisa, Covrun Evgheni, Doina Maxim, Vacari Vadim, Țurcanu Marina, Neverov Eugen, Budac Irina, Andruh Ivan, Rîbac Iurii, Rîbac Svetlana, Reu (Moșoglova) Marina, Reu Vadim, Uța Nicolai, Ostrovschi Cristina, Meriacre Natalia, Buhnă Victor, Odineț Veaceslav, Zavațscaia Olesea, Filimonov Andrei, Constantinov Ivan, Deleu Alexandru, Ciobanu Ion, Gori Ecaterina, Chele Tudor, Oprea Dorian, Dogoter Ivan, Nichifor Pimin, Radu Elena, Botezatu Vitalie, Cernei Igor, Țurcanu Constantin, Bîzga Alexandru, Căldare Victor, Ghereg Anatolie, Luța Maxim, Mocanu Veronica, Codua Tatiana, Chirilov Eugen, Corjan Vadim, Lozovanu Ion, Staver Alexandru, Mardari Victor, Vasilică Ivan, Bagrin Serghei, Nuța Irina, Puhnaia Anastasia, Bălănescu Maxim, Buciureanu Victor, Leon Ulian, Grinco Aliona, Mămăliga Ion, Andriuță Eugeniu, Sîrbu Igor. Ustica Dumitru, Tipa Cristina, Bunduchi Igor, Draguțan Nadejda, Muștuc Andrei, Orioglo Irina, Delinschi Svetlana, Volentir Ion și Ciocan Alina, cauzându-le daune considerabile în proporții deosebit de mari.

Așadar, inculpata a acționat prin înșelăciune verbală manifestată prin asigurarea în executarea obligațiilor contractuale.

În circumstanțele date, s-a atestat că acțiunile inculpaților constituie modalitățile faptice de înșelăciune și abuz de încredere față de părțile vătămate, cu cauzarea de daune acestora, însă nu este probat faptul trecerii în proprietatea lor a bunurilor ce aparțin părților vătămate.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, acțiunile inculpatei de către instanța de judecată au fost calificate în baza art.196 alin.(4) Cod penal, individualizată prin indicii „*Cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului, prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire*”.

3. Avocatul Cerga Ion a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată.

În motivarea celor solicitate, procurorul a indicat că, sentința instanței de fond este una formală, partea descriptivă fiind contradictorie, iar concluzia despre coparticiparea inculpatei la săvârșirea infracțiunii nu conține argumente și probe directe ce atrag răspunderea penală, fiind exclusiv fondată pe concluzii logice, instanța de fond manifestându-se ca un organ de urmărire penală. Totodată, instanța de fond incorect a condamnat inculpata pe art.194 Cod penal, iar acuzarea, prin rechizitoriu, ilegal a pus-o sub învinuire în baza art.190 Cod penal, deoarece inculpata nu dispune de calitatea de subiect al infracțiunii specificate.

De asemenea, instanța de fond, contrar prevederilor legale, a folosit, în afara cercetării judecătorești, declarațiile martorilor audiați în cadrul asistenței juridice internaționale, fiind încălcat accesul apărării la dreptul de a pune întrebări. La fel, acuzarea, în cadrul cercetării judecătorești, nu a solicitat darea citirii declarațiilor lui Leonti (Safonova) Ecaterina și Tîrnoschi Paulini, apărarea fiind lipsită de acces la

proba evaluată de instanța de judecată.

Drept consecință, instanța de fond, constatând participarea inculpatei la comiterea infracțiunii prin contabilizarea mijloacelor bănești și întocmirea documentelor necesare în vederea înstrăinării societății, nu a stabilit care documente le-a pregătit aceasta, cum a participat ea la a doua înstrăinare a societății, fiind deja concediată și cum, prin contabilizarea mijloacelor bănești, au fost prejudiciate părțile vătămate. Ori, inculpata a contabilizat mijloacele bănești parvenite în urma încheierii contractelor cu părțile vătămate în conformitate cu legislația națională fără abateri, fapt confirmat prin actul de revizie economic - financiară tematică din 16.12.2011 și raportul de expertiză nr. 890 din 06.02.2012.

Totodată, prin sentința adoptată, instanța de fond a constatat că mijloacele bănești în sumă de 3 842 064, 68 lei le-a primit în gestiune fondatorul unic Tîrnoschi Paulini și nu a stabilit circumstanțe sau probe care ar demonstra că inculpata a acționat în interesul acestui fondator sau a conlucrat cu această persoană în sensul comiterii infracțiunii.

Suplementar, avocatul a indicat că, potrivit art.40 alin.(1) Cod penal, nu constituie infracțiune fapta, prevăzută de legea penală, săvârșită de o persoană în vederea executării unui ordin sau dispoziții a superiorului, care sunt obligatorii pentru aceasta, dacă ordinul sau dispoziția nu sunt vădit ilegale și dacă persoana care le-a executat nu a știut că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. Astfel, a fost stabilit că inculpata, în calitate de contabil-șef prin cumul, a executat ordinul administratorului și fondatorului unic Jitaru Petru și a semnat ordinul de încasare din 15.06.2011, prin care a fost transmisă suma de 3 842 064, 68 lei de la Jitaru Petru fondatorului unic care a procurat societatea, lipsind semne privind caracterul ilegal la semnarea ordinului de încasare privind transmiterea mijloacelor bănești. Nu au fost stabilite nici circumstanțe care ar demonstra participarea activă a inculpatei în transmiterea mijloacelor bănești și înstrăinarea cotei sociale a SRL „XXXXX”, iar prin rechizitoriu acesteia nu i-a fost încredințată participația - cooperarea cu intenție a două sau mai multor persoane la săvârșirea infracțiunii.

Pe de altă parte, avocatul a subliniat că instanța de fond nu și-a motivat hotărârea, nu a dat o apreciere juridică tuturor circumstanțelor, iar neexpunerea asupra unei cerințe echivalează cu faptul că nu au fost auzite părțile.

Ori, în cadrul cercetării judecătorești, învinuirea adusă nu a fost confirmată prin probele acuzării, fiind respinsă prin probele apărării.

Inculpata deținea la întreprindere funcția de contabil-șef, prin cumul, fără drept de a semna documentele bancare, activând la întreprinderea SRL „XXXX”, prin cumul, din 04.03.2008. Potrivit instrucțiunii, semnată de administratorul SRL „XXXX”, în atribuțiile de serviciu nu se enumerau împuternicirile și responsabilitatea pentru primirea și eliberarea mijloacelor bănești din casa întreprinderii, doar supravegherea corectitudinii evidenței contabile, inclusiv corectitudinea evidenței operațiunilor de casierie, perfectarea documentelor contabile primare și întocmirea raporturilor financiare, evidența datelor personale. Potrivit Legii nr.113-XVI din 27.04.2007 privind contabilitatea, nu duce răspunderea pentru eliberarea și primirea mijloacelor bănești din/în casieria întreprinderii, fiind un angajat cu împuterniciri limitate, iar responsabilitatea pentru

mijloacele bănești îi revine conducerii agentului economic. Însă, instanța de fond nu a supus evaluării acest argument, prin ce a fost viciată soluția expusă în sentința contestată.

Totodată, prin declarațiile părților vătămate, ale martori și ale inculpatului Jitaru Pentru a fost stabilit că inculpata, personal, nu încasa sumele de bani încredințate ca fiind sustrate, iar responsabilitatea pentru primirea și eliberarea mijloacelor bănești din casa întreprinderii o purta casierul.

Potrivit dispoziției de plată nr.145, suma de 3 842 064, 68 lei a fost transmisă noului administrator/fondator unic Tîrnoschi Paulini. Inculpata nu a transmis personal mijloace bănești și doar la ordinul administratorului și fondatorului unic, a semnat dispoziția de plată din 15.06.2011, iar mijloacele bănești din casa întreprinderii au fost eliberate de către casiera agentului economic. Transmiterea mijloacelor bănești din casieria întreprinderii s-a efectuat potrivit prevederilor Legii nr.113-XVI din 27.04.2007 privind contabilitatea și Hotărârii Guvernului nr.764 din 25.11.1992, privind aprobarea normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, împrejurări ce nu au fost supuse evaluării de către instanța de fond.

Prin ordinul de concediere din 26.06.2011, inculpata a fost concediată de la întreprinderea SRL „XXXXX”, astfel că nu era angajată în momentul transmiterii mijloacelor bănești deja unui alt fondator unic, Leonti (Safonova) Ecaterina și nu a admis încălcări financiare la contabilizarea mijloacelor bănești, iar instanța de fond nu a supus evaluării acest argument, fapt ce a viciat soluția expusă prin sentința contestată.

Potrivit dispoziției de plată fără număr, la 08.07.2011 administratorul Tîrnoschi Paulini a transmis suma de 3 842 064,68 lei lui Leonti (Safonova) Ecaterina unui alt proprietar al întreprinderii SRL „XXXXX”, iar acuzarea nu a combătut această circumstanță confirmată prin probe, nefiind supus evaluării acest argument.

În context cu dispoziția de plată fără număr din 08.07.2011 vin și concluziile efectuate prin raportul de expertiză contabilă nr.XXXXX și actul de revizie economic-financiară tematică la SRL „XXXXX”, întocmit de CCCEC RM din 16.12.2011.

Potrivit comisiei de inventariere, la 15.06.2011 în casa întreprinderii se afla suma de 2 107 967, 99 lei.

Pe 29 iunie 2011, în casa întreprinderii nu se aflau mijloace bănești, inventarierea fiind petrecută fără abateri de la Ordinul MF RM nr.27 din 28.04.2004.

Reieșind din prevederile legislației naționale, actului de revizie economic-financiară tematică din 16.12.2011, raportului de expertiză nr. XXXXX, sentinței din 02.07.2015, ordonanței organului de urmărire penală în cauza penală nr. XXXXX din 11.04.2017, responsabilitatea financiară pentru încălcarea normelor legale a fost stabilită administratorului Tîrnoschi Paulini.

Pe 31 decembrie 2011, potrivit datelor contabile ale SRL „XXXXX”, după administratorul Tîrnoschi Paulini se numără o datorie în sumă de 3 696 18, 34 lei, timp în care inculpata era deja concediată din cadrul SRL „XXXXX”. Totodată, expertul constată că, potrivit art. 13 al Legii nr. 113-XVI din 27.04.2007 privind

contabilitatea, art.art.72, 76 ale Legii nr.135-XVI din 14.06.2007, privind societățile cu răspundere limitată, responsabilitatea materială deplină pentru prejudiciile material cauzate, inclusiv plățile ilegale făcute asociaților, o poartă administratorul. La 08.07.2011, în calitate de administrator, Tîrnoschi Paulini a transmis mijloace bănești în sumă de 3 842 064, 68 lei asociatului Leonti (Safonova) Ecaterina.

Apelantul a reliefat că, în cazul în care, din 26.05.2011, Tîrnoschi Paulini era unicul asociat și administrator al companiei, casierul întreprinderii SRL „XXXXX” a fost obligat să elibereze mijloacele bănești la 15.06.2011, perioadă în care inculpata nu mai activa la întreprindere, împrejurări care nu au fost evaluate de instanța de fond.

Totuși, transmiterea mijloacelor bănești se confirmă și prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02.07.2015, potrivit căreia, la 19.08.2011 suma de 3 835 268, 68 lei a fost păstrată la administratorul și unicul asociat al SRL „XXXXX” - Tîrnoschi Paulini, fiind demonstrată transmiterea la 15.06.2011 a sumei de 3 842 064 68 lei lui Tîrnoschi Paulini din casieria întreprinderii.

A fost stabilit că, suma de 3 842 064, 68 lei constituie un venit al întreprinderii SRL „XXXXX”, iar la 15.07.2011 suma de 3 842 064 68 lei a fost luată de către administratorul și unicul asociat Tîrnoschi Paulini, care până în prezent nu a fost restituită întreprinderii.

Ori, contabilitatea SRL „XXXXX” se duce în mod corespunzător și fără abateri de la legislația fiscală.

La fel, puterea unui lucru judecat are și ordonanța organului de urmărire penală în cauza penală nr.XXXXX din 11.04.2017, prin care s-au confirmat circumstanțele constatate prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02.07.2015, că suma de 3 842 064, 68 lei, la 15.06.2011 a fost transferată la păstrare administratorului și unicului asociat al SRL „XXXXX” - Tîrnoschi Paulini.

În același timp, nu a fost demonstrat că în acțiunile inculpatei sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(5) Cod penal, aceasta acționând în corespundere cu prevederile Legii nr.113-XVI din 27.04.2007 privind contabilitatea, Legii nr.135-XVI din 14.06.2007 privind societățile cu răspundere limitată și la ordinul factorilor de decizie ai SRL „XXXXXX” și perfectând ordinul de plată bancar pentru efectuarea transferului bancar în adresa nerezidenților XXXXX., XXXXX., XXXXX., XXXXX. Ori, toată răspunderea pentru motivul și cauza transferului sumei de 1 023 788, 20 lei o poartă conducerea agentului economic, iar inculpata nu a semnat ordinele de încasare sau alte documente bancare, deoarece nu dispunea de dreptul de a semna documente bancare, fiind contabil la SRL „XXXXX”, împrejurări care nu au fost apreciate de instanța de fond.

În aceste condiții, pentru înaintarea unei învinuiri adecvate, acuzarea urma să stabilească beneficiarii efectivi ai companiilor XXXXX., XXXXX., XXXXX., XXXXX, XXXXX. și, ulterior, stabilirea legăturii între beneficiarii efectivi și inculpată.

Însă, instanța de fond nu a demonstrat intenția inculpatei în vederea dobândirii ilicite a bunurilor SRL „Global Business Consultanță” sau acționării în interesul unei persoane terțe; stabilirea legăturii între acțiunile inculpatei și ale lui Jitaru Petru sau unei alte persoane cu funcție de decizie în vederea dobândirii ilicite a bunurilor SRL

„XXXXX”; stabilirea circumstanțelor ce ar demonstra că, acțiunile inculpatei au fost îndreptate în interesul lui Jitaru Petru sau a unei persoane terțe.

În rechizitoriul înaintat inculpatei nu sunt descrise acțiunile acesteia în sensul participării în dobândirea ilicită a bunurilor ale SRL „XXXXXX” legate de transferarea mijloacelor bănești pe conturile bancare ale XXXX., XXXXX., XXXXX., XXXXX, XXXXX și presupusei extrageri a sumei de 3 842 064, 68 lei din casa întreprinderii. Ori, învinuirea este una neclară și duce la împiedicarea apărării pe motivul lipsei unei descrieri clare prevăzută de art.281 alin.(2) Cod de procedură penală. Prin urmare, nici instanța nu dispune de posibilitatea de a pronunța o sentință de condamnare pe acest capăt de învinuire, lipsind descrierea orei, datei, locului și acțiunilor concrete ale inculpatei îndreptate spre dobândirea ilicită a bunurilor SRL „XXXXX”, unica acțiune efectuată de aceasta, în calitate de șef-contabil, fiind semnarea ordinului de plată bancar la ordinul administratorului și unicului asociat Jitaru Petru.

Instanța de fond nu a demonstrat momentul când inculpata sau o altă persoană, în interesul căreia a acționat aceasta, au intrat în posesia bunurilor SRL „XXXXX”, și nici nu a fost evaluat acest argument.

Ori, prin înșelăciune sau abuzul de încredere, care în realitate se pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase. Acuzarea nu a indicat care sunt acțiunile inculpatei ce pot fi considerate ca înșelăciune sau abuz de încredere față de părțile vătămate, iar ultimele nu au indicat la inculpată ca la persoana care i-a înșelat sau a manifestat un abuz de încredere față de ei la transmiterea mijloacelor bănești, iar aceste circumstanțe nu au fost apreciate de instanța de fond.

Mai mult, instanța de fond nu a demonstrat cum s-au manifestat acțiunile inculpatei - verbal, în scris, prin computer sau sub forma unor acțiuni.

Deci, învinuirea înaintată inculpatei nu este în corespundere cu prevederile art.281 alin.(2) Cod de procedură penală, conținând doar date generale și presupuneri, care în virtutea prevederilor art.389 alin.(2) Cod de procedură penală nu pot forma soluția de condamnare.

Pe lângă aceasta, fiind stabilită de instanța de fond doar predarea mijloacelor bănești de către părțile vătămate întreprinderii, transferul bănesc în sumă de 1 023 788,20 lei către alți agenți economici, transmiterea sumei de 3 842 064, 68 lei de la un asociat unic la altul, nu a fost constatat că inculpata a săvârșit presupusa infracțiune, că fapta inculpatei întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.art.190 sau 196 Cod penal, iar prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02.07.2015, ordonanța organului de urmărire penală în cauza penală nr.XXXXXX din 11.04.2017 nu s-a constatat existența faptei infracționale și s-a stabilit persoana responsabilă pentru mijloacele bănești în sumă de 3 842 064, 68 lei primite în gestiune și nerestituite.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2019, apelul a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, instanța de fond a

stabilit corect situația de fapt, recalificând acțiunile inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal - cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune și abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, săvârșită de două persoane.

În situația dată, prin prisma limitelor învinuirii, a fost stabilit că inculpații le-au cauzat părților vătămate daune în mărime totală de 4 865 852, 819 lei.

Într-un final, instanța de apel a notat că, intenția inculpatei în comiterea faptelor incriminate s-a confirmat prin convingerea părților vătămate referitor la încheierea contractelor de consultanță, precum și ținerea contabilității companiei și admiterea transmiterii banilor care aparțineau părților vătămate noului administrator Tîrnoschi Paulini, fără a explica obligația acestuia în privința restituirii sumelor către persoanele fizice

Totuși, după înstrăinare, încă timp de câteva luni Jitaru Petru și inculpata au activat în calitate de jurist și contabil, având posibilitatea reală de a-i comunica despre obligațiunile sale, prin ce au admis cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari la 156 persoane fizice, care s-au încredințat în compania condusă de aceștia.

5. Avocatul Cerga Ion în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, hotărârile adoptate sunt pronunțate cu folosirea argumentelor formale, partea descriptivă a actelor judecătorești fiind contradictorie, iar concluzia despre coparticiparea inculpatei la săvârșirea infracțiune nu este bazată pe probe, concludente și directe ce permit atragerea la răspunderea penală potrivit art.196 alin.(4) Cod penal, soluțiile fiind fondate exclusiv pe concluzii logice, urmărind scopul de a îndreptăți urmărirea penală.

Instanțele ierarhic inferioare s-au limitat la enumerarea probelor prezentate de acuzare, fără a da o apreciere acțiunilor concrete ale inculpatei prin prisma prevederilor art.196 Cod penal. Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat. La fel, instanțele de fond și de apel nu au stabilit încălcări ale legislației ce se referă la evidența contabilă admise de către inculpată.

Pe lângă aceasta, în decizia emisă, instanța de apel a constatat unde sunt banii și cine este vinovat de nerestituirea mijloacelor bănești în casieria întreprinderii și, respectiv, părților vătămate.

Prin urmare, din conținutul rechizitoriului și hotărârilor adoptate, rezultă că inculpata a fost condamnată pentru că, în virtutea funcției ocupate, poartă răspunderea pentru înstrăinarea cotei sociale și neinformarea noului asociat despre consecințele nerestituirii sumelor primite din casieria întreprinderii. Însă, din aceste acțiuni și inacțiuni nu rezultă înșelăciunea sau abuzul de încredere al victimelor. Inculpata nu face parte din organul executiv și poate fi atrasă doar pentru faptul că nu a denunțat acțiunile ilegale ale factorilor de decizie ai întreprinderii.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 iulie 2021, a fost admis recursul, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, instanța de fond

inițial a menționat că în descriptiv inculpata se învinuiește de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, nu a recunoscut vina, apoi s-a contrazis statuând că totuși: „vinovăția inculpaților se confirmă prin probele administrate”, iar în dispozitiv, divergent, a recunoscut-o vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal.

Nu a descris clar și complet noua faptă criminală, considerată ca fiind dovedită, săvârșită de inculpată și prevăzută de art.196 alin.(4) Cod penal, neconcretizând, deci, nici stabilind, mecanismul de cauzare a pagubei și cuantumul ei.

Mai mult, încadrând acțiunile inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal, statuat neclar și divergent că: „inculpații, prin înșelăciune și abuz de încredere prestau servicii..., au primit și încasat sume bănești în contabilitatea SRL...nu este probat faptul trecerii în proprietatea inculpaților a bunurilor ce aparțin părților vătămate..., Tîrnoschi Paulini la 15.06.2011, prin dispoziția de încasare nr.145, a primit de la contabilul-șef al societății banii care se păstrau în safeul din incinta firmei, fiind constatat că beneficiar al bunurilor care aparțineau părților vătămate a devenit o altă persoană decât inculpații”, însă asemenea acțiuni constituie elemente ale infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, incriminate prin rechizitoriu inculpatei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în proporții deosebit de mari.

Totodată, instanța de recurs a notat că inculpata: „urmărind scopul continuării activității societății create deși, cunoșteau că unii parteneri au încetat relațiile contractuale cu ei, fapt ce va duce la imposibilitatea realizării obligațiilor asumate, iar ulterior, deși erau în procesul înstrăinării societății conduse, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările, acționând cu intenție directă prin înșelăciune și abuz de încredere prestau servicii legate de înscrierea cetățenilor Republicii Moldova la unul din programele „Work in Canada”, „Work în SUA” și „Work in Polonia”, precum și organizau plecarea persoanelor la muncă peste hotarele țării, profitând de încrederea acordată de cetățeni, prin intermediul angajaților SRL „XXXXX”, au primit și încasat sume bănești în contabilitatea SRL „XXXXX” de la...”, a depășit limitele învinuirii formulate inculpatei, ori, asemenea împrejurări de fapt și drept nu se regăsesc în rechizitoriu.

În altă ordine de idei, a fost menționat că schimbând încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal, doar în deliberare, nu i-a comunicat noua învinuire și nu i-a oferit posibilitatea de a se apăra în sensul dat, nefiindu-i respectat, astfel, dreptul la un proces echitabil.

Ori, instanța de apel nu a pus în discuția părților noua învinuire și nu a informat inculpata în mod detaliat cu privire la natura și cauza acuzației aduse împotriva sa, precum și dreptul de a dispune de timpul și facilitățile necesare pregătirii apărării sale, încălcând, astfel, și prescripțiile art. 6 §1, §3 lit. a) și b) CEDO - dreptului la un proces echitabil (Hotărârea CtEDO din 12.04.2011, Adrian Constantin vs. România).

Nu a respectat procedura de aplicare a prevederilor art.60 Cod penal, privind prescripția tragerii la răspundere penală și a omis prevederile art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală, că în cazul expirării termenului de prescripție se adoptă o

sentință de condamnare, cu liberarea de pedeapsă.

Mai mult, în dispozitiv, inițial a recunoscut inculpata vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, dar apoi, contrazicându-se, a liberat-o de răspundere penală în genere. Totodată, a admis în principiu acțiunea civilă, dar această soluție este proprie unei sentințe de condamnare.

Pe de altă parte, instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

De asemenea, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Împrejurările expuse au atestat în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și că recursul ordinar este întemeiat.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2021, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, în cadrul ședinței de judecată, instanța de fond a reținut că au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatei Leonti (Safonova) Ecaterina în comiterea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal.

În acest context, instanța de apel a conchis că după cum rezultă din declarațiile părților vătămate absolut toți cunoșteau că Jitaru Petru este directorul Societății cu Răspundere Limitată „XXXXX”, iar deși în majoritatea cazurilor cu părțile vătămate comunicau alți colaboratori, cum ar fi Ursachi Victor, Andreeva Stela, Catan Nina, aceștia erau angajații societății administrate de Jitaru Petru, sarcina lor prin prisma relațiilor de muncă era comunicarea cu clienții și acordarea consultațiilor întru atingerea scopului stabilit prin statutul Societății.

Totodată, în nici un contract încheiat cu părțile vătămate nu era stipulat asigurarea locului de muncă sau studii sau achitarea transportului, ci acordarea asistenței consultative, însă din declarațiile părților vătămate rezultă cert că consultanții Societății cu Răspundere Limitată „XXXXX” îi asigurau că în decurs de 6-9 luni vor ajunge în țara dorită, fie pentru studii, fie pentru muncă. Astfel, instanța de fond a reținut faptul că, din declarațiile părților vătămate, confirmate inclusiv prin actul de revizie economic-financiar tematică din 16.12.2011, rezultă că sumele percepute după încheierea contractelor erau diferite, deși în multe cazuri subiecții participau la același program.

La acest capitol, instanța de fond a respins versiunea părții apărării precum că, în cazul dat sunt prezente relații civile, deoarece părțile vătămate au încheiat contracte obiectul căror era acordarea consultațiilor, or, din analiza conținutului contractelor, raportate la declarațiile părților vătămate, rezultă cert că obiectivele indicate în contract erau mult mai restrânse decât promisiunile date de inculpați.

Cu trimitere la prevederile art.13 alin.(1) lit. și alin.(3) din Legea contabilității,

instanța de apel a subliniat că urmează a fi respins versiunea avocatului urmează precum că răspunderea materială îi revine organului executiv, iar Leonti (Safonova) Ecaterina nu face parte din organul executiv ale SRL „XXXXX”, la fel, și că fișa de post a contabilului SRL „XXXXX” nu prevede răspunderea materială a contabilului, or, administratorul Societății cu Răspundere Limitată „XXXXX” în mod legal a angajat în calitate de contabil pe Leonti (Safonova) Ecaterina, prin care se confirmă cu ultima deținea funcția dată și a ținut evidența contabilă până la înstrăinarea Societății, și chiar după înstrăinare, până la 26 iunie 2011.

La fel, a fost stabilit că directorul firmei este Tîrnoschi Paulini care pe 15 iunie 2011 prin dispoziția de încasare nr. 145, de la contabilul-șef al Societății a primit banii păstrați în safeul din incinta Societății, în sumă de 3 842 604,68 lei, pe care urma să-i restituie în termen de 1 lună din data eliberării. Astfel, instanța de fond a stabilit că, anume Tarnovschi Paulini a primit suma de 3 842 604,68 lei, pe care a însușit-o și prejudiciul în sumă de 640 434 lei, cauzat în condițiile în care potrivit Raportului de expertiză nr. 890 din 06.02.2012, actului de revizie economic-financiară tematică din 16.12.2011 și sentinței definitive a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02.07.2015, se constată că, sumele aparținând persoanelor fizice care au încheiat contracte cu SRL „XXXXX”, ce urmau a fi restituite acestora, au fost transmise directorului Tarnovschi Paulini prin ordinul nr. XXXXX.

În acest context, instanța de fond a constatat că latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, nu a fost realizată definitiv, or, nu este probat faptul că inculpații Leonti (Safonova) Ecaterina și Jitaru Petru au dobândit în proprietate bunurile ce aparțin părților vătămate, bunurile acestora trecând în proprietatea noului director Tarnovschi Paulini.

În ceea ce privește argumentele avocatului în partea ce ține de faptul că în conformitate cu art.40¹ Cod penal, Leonti (Safonova) Ecaterina, în calitate de contabil-șef prin cumul, a executat ordinul administratorului și a fondatorului unic Jitaru Petru, a semnat ordinul de încasare din 15.06.2011, prin care au fost transmis suma de 3 842 064, 68 lei de la Jitaru Petru la fondatorul unic ce a procurat societatea, instanța de apel le-a apreciat critic, în speță nefiind incidente prevederile art.40¹ Cod penal, or, inculpata Leonti (Safonova) Ecaterina a deținut funcția de contabil, respectiv, funcția deținută impunea cunoașterea legislației, a procedurilor ce țin de obligațiile unui contabil la înstrăinarea unei societăți, aceasta cunoscând cuantumul sumelor de bani ce au fost achitate de părțile vătămate, cunoscând neexecutarea obligațiilor asumate de compania în care activează, sume contabilizate de ea personal, care afirmă că a semnat fără a verifica actul de transmitere a sumei de 3 842 064, 68 lei.

În circumstanțele relatate, instanța de fond a constatat cu certitudine că, în acțiunile inculpaților Jitaru Petru și Leonti (Safonova) Ecaterina se întregesc modalitățile faptice de înșelăciune și abuz de încredere față de părțile vătămate la cauză, cu cauzarea de daune acestora, însă nu este probat faptul trecerii în proprietatea lor a bunurilor ce aparțin părților vătămate, ce condiționează concluzia că faptele inculpaților Jitaru Petru și Leonti (Safonova) Ecaterina întrunesc latura obiectivă a faptei de cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului, prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, prevăzută

la art.196 Cod penal.

8. Avocatul Cerga Ion în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată.

În motivarea recursului declarat, a autorul acestuia invocă argumente similare celor menționate în cererea de apel (*pct. 5 din prezenta decizie*) considerând că instanțele de judecată eronat au apreciat probele administrate în speța dată.

8.1. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de către partea apărării, menționând că acesta urmează a fi respins ca fiind vădit neîntemeiat.

9. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Colegiul penal reține că, în susținerea recursului s-au invocat temeuri de drept de la pct. 6) și 8) alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și de apel în cazul, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței (pct. 6) și nu au fost întrunite elementele infracțiunii impute (pct. 8).

În sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În acest context Colegiul penal lărgit ține să menționeze următoarele.

În primul rând, conform art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Astfel, instanța de recurs reține că prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 iulie 2021, a fost admis recursul avocatului Cerga Ion în numele inculpatului, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, fiind indicată ca eroare admisă de instanța de apel, următoarele:

- *instanța de fond inițial a menționat în descriptiv că, inculpata se învinuiește de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, ea nu a recunoscut vina, apoi s-a contrazis statuând că totuși: „vinovăția inculpaților se confirmă prin probele administrate”, iar în dispozitiv, divergent, a recunoscut-o vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal;*

- *nu a descris clar și complet fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, săvârșită de inculpată și prevăzută de art.196 alin.(4) Cod penal, neconcretizând și nici stabilind mecanismul de cauzare a pagubei și cuantumul ei;*

- *încadrând acțiunile inculpatei în baza art.196 alin.(4) Cod penal, a statuat neclar și divergent că: „inculpații, prin înșelăciune și abuz de încredere prestau servicii..., au primit și încasat sume bănești în contabilitatea SRL...nu este probat faptul trecerii în proprietatea inculpaților a bunurilor ce aparțin părților vătămate..., Tîrnoschi Paulini la 15.06.2011, prin dispoziția de încasare nr.145, a primit de la contabilul-șef al societății banii care se păstrau în safeul din incinta firmei, fiind constatat că beneficiar al bunurilor care aparțineau părților vătămate a devenit o altă persoană decât inculpații”, însă asemenea acțiuni constituie elemente ale infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, incriminate prin rechizitoriu inculpatei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în proporții deosebit de mari;*

- *nu a respectat procedura de aplicare a prevederilor art.60 Cod penal, privind prescripția tragerii la răspundere penală și a omis prevederile art.389 alin.(4) pct. 3) Cod de procedură penală, că, în cazul expirării termenului de prescripție se adoptă o sentință de condamnare, cu liberarea de pedeapsă;*

- *mai mult, în dispozitiv, inițial a recunoscut inculpata vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, dar apoi, contrazicându-se, a liberat-o de răspundere penală în genere. Totodată, a admis în principiu acțiunea civilă, dar această soluție este proprie unei sentințe de condamnare. Însă, instanța de apel a trecut cu vederea acest fapt.*

În al doilea rând, referitor la argumentul instanței de apel care a indicat că, potrivit prevederilor articolelor art.art.6 pct. 11¹), 27, 414 alin.(1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că, în acord cu prevederile hotărârea nr.2 a Curții Constituționale din 23.01.2020, privind excepția de neconstituționalitate a art.6 pct. 11¹ din Codul de procedură, în pct.60 este indicat că „...Potrivit art.101 alin.(1) din Codul de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punctul de vedere al coroborării

lor. Respectarea acestor criterii permite instanțelor de judecată să tragă concluzii privind existența sau inexistența faptelor și implicit constatarea vinovăției sau a nevinovăției făptuitorului. Aprecierea probelor contrar criteriilor enunțate de lege ar putea crea o aparență falsă asupra unor fapte care trebuie dovedite și, totodată, ar putea conduce instanța la concluzii eronate asupra realității. În ipoteza în care instanța de fond și/sau instanța de apel ar comite erori care denaturează realitatea, numite în lege „erori grave de fapt”, corectarea lor, așa cum este stabilit în art.427 alin.(1) pct. 6) din Codul de procedură penală ...”.

Astfel, potrivit art.7 alin.(6) Cod de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Prin urmare, referitor la încetarea procesului penal în privința lui Leonti (Safonova) Ecaterina, în baza art.196 alin.(4) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, Colegiul penal lărgit constată că, în partea descriptivă a deciziei sale, instanța de apel a indicat declarațiile părților vătămate, a martorilor precum și probele materiale invocate de către procuror și de către avocatul inculpatei, fără însă, a supune unei verificări minuțioase și obiective fiecare probă separat - sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenții și veridicității, iar toate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Or, conform prevederilor art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute.

Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Concluziile instanței de apel formulate în decizie, poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

La fel, în urma lecturării deciziei, se reține că, instanța de apel dispunând menținerea sentinței de încetare a procesului penal în privința lui Leonti (Safonova) Ecaterina, în baza art.196 alin.(4) Cod penal, instanța de apel și-a motivat decizia

apreciind probele unilateral și fără a se expune asupra motivelor invocate.

În contextul dat, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivare.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că, în speța discutată, și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, având obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Cerga Ion în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 octombrie 2021, în cauza penală în privința inculpatei *Leonti (Safonova) Ecaterina XXXXX*, dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 26 mai 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie